FITXA IDENTIFICATIVA

DADES DE L'ASSIGNATURA

Codi: 42821
Nom: El marc jurídic internacional i comparat de tutela contra la violència sexista
Cicle: Màster Universitari Oficial
Crèdits ECTS: 4
Curs acadèmic: 2025-26

TITULACIONS

Titulació	Centre	Curs	Periode
2130 - Màster Universitari en Dret i Violència de Gènere	Facultat de Dret	1	Primer quadrimestre

MATÈRIES

Titulació	Matèria	Caràcter
2130 - Màster Universitari en Dret i Violència de Gènere	Dona, Dret i igualtat	OBLIGATÒRIA

COORDINACIÓ

VANYO VICEDO RAQUEL

RESUM

Amb esta assignatura es pretén, en primer lloc, oferir una visió del marc jurídic internacional de la lluita contra les violacions dels drets de les dones, especialment els mecanismes i instruments internacionals de les Nacions Unides i europeus.

Dins d'este marc jurídic, és necessari fer una menció sobre la dona no sols com a víctima especialment vulnerable en els desastres naturals i en els conflictes armats, sinó també com a agent del canvi fonamental en els processos de pau. Esta divisió entre situacions de desenvolupament "normals" i situacions humanitàries té un pes molt important en el tractament global de la violència de gènere. Quan ens trobem en una situació de crisi humanitària, en la qual hi ha una ruptura de l'orde social, és mes fàcil que els agressors que han perpetrat violacions isquen impunes. En estos contextos, els Tribunals Penals Internacionals han passat a protagonitzar la lluita contra la violència de gènere i representen un avanç social en pro de la justícia.

La present assignatura vol oferir una anàlisi de la situació jurídica dels drets de les dones a nivell ideològic i d'instruments. D'una banda, ens centrarem en l'explicació ideològica que subjau en el procés de globalització i "expansió" internacional dels Drets Humans i, més en concret, els drets de les dones i la seua incidència en els models polític-criminals que es projecten en el sistema penal. A més, ens centrarem en l'estudi dels mecanismes internacionals, nous i vells, creats per a lluitar contra la violència de gènere.

Posteriorment, l'assignatura analitzarà els sistemes de protecció contra la violència de gènere a la Unió Europea. Es realitzarà una comparativa estadística entre els diferents països de la Unió i es posarà l'accent principalment en el cas espanyol. Dins d'esta part de l'assignatura aprofundirem també en les diferents formes de violència existents i en la detecció precoç d'estes.

Els objectius específics que es pretenen aconseguir amb esta assignatura són els següents:

1) Entendre els mecanismes i sistemes de protecció de la dona a nivell internacional. Els sistemes de NNUU i el tribunal penal internacional.
2) Comprendre les diferències entre els sistemes de protecció en contextos de desenvolupament normals i els sistemes de protecció en els contextos humanitaris; conflictes armats i els desastres naturals.
3) Aprofundir en els diferents tipus de violència de gènere i com aquesta augmenta en els contextos humanitaris.
4) Conéixer de manera pràctica la realitat d'altres països quant a la prevenció i resposta a la violència de gènere. A *títutlo d'exemple, Filipines com a país que va patir una de les catàstrofes naturals més grans de la història recent, i l'impacte de la mateixa en la violència de gènere. O Myanmar, país en el qual el conflicte armat ha accentuat la violència de gènere, i les mesures de protecció per a previndre-la i protegir les supervivents.
5) Un altre dels objectius d'aquesta assignatura és tenir clar que la violència de gènere és una conseqüència directa de la desigualtat existent. Arran d'aquesta entesa, conèixer el paper de la dona en els moviments pacifistes, amb especial èmfasi en la lluita del feminisme per la pau.
6) Analitzar el sistema existent de protecció contra la violència de gènere a Europa.

ta del feminisme per la pau.
6) Analitzar el sistema existent de protecció contra la violència de gènere a Europa.

CONEIXEMENTS PREVIS

RELACIÓ AMB ALTRES ASSIGNATURES DE LA MATEIXA TITULACIÓ

No s'ha especificat restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

ALTRES TIPUS DE REQUISITS

REQUISITS D'ADMISSIÓ

COMPETÈNCIES / RESULTATS D' APRENENTATGE

2130 - Màster Universitari en Dret i Violència de Gènere

Adquirir les habilitats pròpies de la investigació i els coneixements propis del màster, de manera que tinguen la capacitat i determinació necessàries per a continuar estudiant, investigant o aprenent de forma permanent i autònoma.

Analitzar de forma autònoma, creativa i crítica, amb arguments jurídics sòlids i elaborats, la matèria seleccionada per a la investigació i els seus matisos transversals.

Aplicar i integrar els coneixements transdisciplinares adquirits amb actitud crítica i des de la perspectiva de gènere, com a ferramentes per a generar Justícia, Igualtat i Seguretat en qualsevol Estat.

Aprofundir en la naturalesa comuna d'estos problemes tant en l'ordenament jurídic nacional com l'internacional, aprofundint en solucions comunes interconnectades com a ferramenta per a generar Igualtat, Justícia i Seguretat jurídica.

Conéixer i aplicar el mètode d'investigació científica adequat, a través de l'ús de les TIC aplicables al propi àmbit d'estudi i investigació jurídica determinat.

Conéixer i comprendre els problemes jurídics nous de la nostra societat de forma sistemàtica, amb actitud crítica, transdisciplinar, amb la perspectiva nacional i internacional, amb la degut anàlisi dels seus orígens i les seues conseqüències.

Desenrotllar la capacitat per a treballar en equip, amb les funcions de lideratge pròpies i amb les habilitats d'argumentació i estructuració del debat en grup a fi a aconseguir el correcte i fluid funcionament del grup humà assignat.

Desenvolupar la capacitat per a identificar i saber usar les fonts d'informació més importants i de naturalesa especialitzada, tant legals, doctrinals, estadístiques i documentals, de forma presencial o on line, dins de l'àmbit que corresponga.

Desenvolupar nous mètodes d'aprenentatge, presencials i no presencials, exercitant l'autonomia personal, el control de la busca i interpretació de les fonts d'informació.

Identificar, valorar i integrar en la presa de decisions aquells problemes jurídics que es plantegen des de les perspectiva multidisciplinàries i amb l'enfocament de la Igualtat i Gènere i requerixen un major nivell d'investigació jurídica i afrontar-los de manera flexible i plural.

Integrar els coneixements jurídics, sociològics, educatius adquirits, sabent entendre i explicar la unitària naturalesa d'estos problemes i de les seues solucions en l'àmbit del gènere.

Localitzar i analitzar els problemes jurídics sobre la base del respecte als drets i principis fonamentals propis d'un Estat Democràtic i de Dret, on no cap discriminació per raó de l'origen, procedència social ni per raó del sexe.

Manejar les tècniques i ferramentes especialitzades per a obtenció informació i saber utilitzar els instruments jurídics avançats, habilitats i mètodes d'investigació, des de la seua perspectiva teòrica i pràctica, amb aplicació a l'àmbit d'estudi que es tracte.

Obtindre els coneixements i habilitats bàsiques per a l'argumentació jurídica, per a la seua comunicació en fòrums especialitzats i generalistes, de forma oral i/o escrita, i fer-ho de forma clara, precisa i convincent.

Participar en debats i discussions, liderar-ho, coordinar-los i resumir-los i saber extraure les conclusions més rellevants.

Que els estudiants posseïsquen les habilitats d'aprenentatge que els permeten continuar estudiant d'una forma que haurà de ser en gran manera autodirigida o autònoma.

Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements adquirits i la seua capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seua àrea d'estudi.

Que els estudiants sàpiguen comunicar les conclusions (i els coneixements i les raons últimes que les sustenten) a públics especialitzats i no especialitzats d'una manera clara i sense ambigüitats.

Que els estudiants siguen capaços d'integrar coneixements i afrontar la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, sent incompleta o limitada, incloga reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis.

Saber treballar en equips multidisciplinaris reproduint casos i contextos reals.

Tindre la capacitat de dissenyar processos d'investigació en un determinat àmbit temàtic dins dels estàndards de qualitat i integritat acadèmica.

Utilitzar de forma rigorosa i segura, tant individualment com en grup, des d'una perspectiva multidisciplinària, els coneixements avançats adquirits i aplicables a problemes jurídics de contingut plural en la nostra complexa societat actual.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Unitat 1. Gènere, violència de gènere, dones i la transformació pacífica dels conflictes

1. La violència de gènere: conceptes bàsics
2. L'impacte dels conflictes armats sobre les dones
3. Els rols masculins i la construcció de la cultura de pau
4. Transformació pacífica dels conflictes i el paper de les dones en el moviment pacifista

2. Unitat 2. El sistema de protecció de les dones en l'àmbit universal

1.Introducció al sistema de protecció de les dones de les Nacions Unides
2. La Convenció sobre l'eliminació de totes les formes de discriminació contra les dones
3. La Comissió de la Condició Jurídica i Social de les Dones
4. El rol de les diferents agències de les Nacions Unides

3. Unitat 3. El sistema de protecció de les dones en el context dels conflictes armats i els desastres naturals

1. El Dret internacional dels drets humans *vs. El Dret internacional humanitari
2. La violència de gènere en contextos humanitaris
3. Els tractats internacionals sobre dret humanitari i la protecció de les dones. L'Agenda sobre Dones, Pau i Seguretat de Nacions Unides.
4. El rol de les agències de les Nacions Unides en contextos humanitaris
5. La resposta humanitària en un context de desastre natural: el cas de Filipines

4. Unitat 4. La protecció de les dones en el dret penal internacional

1. Una introducció al dret penal internacional
2. Els tribunals penals internacionals ad hoc
3. La violència contra les dones com a crim de lesa humanitat i com a crim de guerra
4. La Cort Penal Internacional i la perspectiva de gènere

5. Unitat 5. Marc normatiu específic sobre la violència contra les dones en l'Àmbit regional

1. Europa
2. Amèrica Llatina

VOLUM DE TREBALL (HORES)

ACTIVITATS PRESENCIALS

Activitat	Hores
Tutories	3,00
Teoria	23,00
Pràctiques a l'aula	14,00
Total hores	**40,00**

ACTIVITATS NO PRESENCIALS

Activitat	Hores
Assistència a altres activitats	0,00
Elaboració de treballs individuals o en grup	0,00
Estudi i treball autònom	0,00
Preparació de classes	0,00
Preparació d'activitats d'avaluació	0,00
Resolució de casos pràctics	0,00
Total hores	**0,00**

METODOLOGIA DOCENT

MD1 - Tasques formatives d'ensenyament-aprenentatge destinades a anivellar els coneixements a l'aula i presentar el marc de reflexió de l'assignatura.

MD2 - Tasques formatives d'ensenyament-aprenentatge destinades a reflexionar sobre els problemes i materials presentats directament pel / per la professor / aa través d'Aula Virtual, adoptant el professor / a el paper de moderador / a.

MD6 - Realització de tutories col·lectives i on line destinades a resoldre dubtes, mesurar coneixements,

debatre, ampliar habilitats amb el tutor / a de la Universitat.

MD7 - Ús de metodologia individualitzada i adaptada a l'estudiant. El director o directora, mitjançant discussió de temes, recomanació de lectures, participació en activitats de suport, en fòrums de debat i de presentació d'aportacions, cursos de metodologia específica, coordina i orienta la formació de l'estudiant perquè adquireixi les eines pròpies de la activitat investigadora.

1.- Informació general
L'assignatura es troba englobada en el Matèria II del Programa del Màster. La seva impartició és de naturalesa virtual i es desenvolupés en línia.
Donada la naturalesa no presencial de l'assignatura, cal que l'estudiant prepari la matèria abans de la comunicació amb el professor i del lliurament de treballs encomanats.
Les activitats es realitzaran durant les quatre setmanes del curs i es desenvoluparan de la següent manera:
1.- La professora proporcionés un text de referència i una bibliografia bàsica perquè l'estudiant pugui preparar les tasques que se li aniran encomanant i respondre satisfactòriament al qüestionari final.
2.- La professora proporcionarà una sèrie d'activitats (qüestionaris, comentaris i casos) perquè l'estudiant els lliuri, a través de l'Aula Virtual en el termini que s'indiqui. Només s'avaluaran aquelles activitats que es lliurin dins del termini indicat.
3.- La professora comentarà aquells aspectes que consideri que no han quedat clars en atenció a les respostes obtingudes i proporcionarà material addicional per al seu estudi si fos necessari.

2.- Pla de treball

Els estudiants treballaran els materials depositats a l'Aula Virtual i la bibliografia de referència pel seu compte.
No obstant això, estan previstes dos sessions presencials amb les professores.

3.- Comunicació
La present assignatura s'impartix dins d'un mòdul en línia. Este fet fa que la interacció amb l'alumnat siga virtual. La plataforma docent que utilitzarem és l'Aula Virtual, on apareixeran tots aquells documents que resulten necessaris per al desenvolupament del curs. A través d'ella, igualment, haurà de fer-se arribar a les professores el cas pràctic que se sol·licitarà.
La relació diària amb les professores es durà a terme exclusivament durant el període de docència del mòdul, i s'articularà a través del correu electrònic de la respectiva professora.

grave;dul, i s'articularà a través del correu electrònic de la respectiva professora.

AVALUACIÓ

La qualificació de l'assignatura es realitzarà atenent els següents criteris:

Realització d'un cas pràctic en el qual s'avaluaran els continguts apresos en referència als materials proporcionats i la capacitat d'anàlisi sobre casos reals.

La qualificació final serà numèrica, de 0 a 10 punts, articulant les notes obtingudes de la següent manera:

0-4.9 punts: SUSPENS (SS)

5.0-6.9 punts: APROVAT (AP)

7.0-8.9 punts: MARCAT (NT)

9.0-10 punts: EXCEL·LENT (SB)

(SB)

BIBLIOGRAFIA

- Directrices para la "Integración de las Intervenciones Contra la Violencia de Género en la Acción Humanitaria" reducir el Riesgo, Promover la Resiliencia e impulsar la recuperación. (2015) http://gbvguidelines.org/wpcontent/uploads/2016/03/2015-IASC-Directrices-VG_version-espagnol.pdf Estándares mínimos para la prevención y respuesta contra la violencia de género en contextos humanitarios, UNFPA, (2017) https://www.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/GBViE.MS_.FINAL_.ESP_.12-22_0.pdf Powerful Myhts Hyden Secrets Análisis sobre la Violencia de género en Myanmar, UNFPA, (2017) https://myanmar.unfpa. org/sites/default/files/pub-pdf/PowerfulMythsHiddenSecrets_EDITED.pdf Acuerdo de la Conferencia Mundial de lucha contra la violencia de género en contextos humanitarios, Mayo 2019 en Oslo. https://reliefweb.int/sites/reliefweb. int/files/resources/df0a7525ad2e404cb72ab28df127e5e4.pdf Convenio del Consejo de Europa sobre prevención y lucha contra la violencia contra las mujeres y la violencia doméstica (Fecha de inicio 2014) https://rm.coe.int/1680464e73 Violencia de Género contra las Mujeres: Una encuesta a Escala de la UE http://fra.europa.eu/sites/default/files/fra-2014-vaw-survey-factsheet_es.pdf

- UNIDAD 1: Alcañiz, M. 2007, Aportaciones de las mujeres al discurso y la práctica de la paz, en Feminismo/s nº 9, 2007. Amnistía Internacional 2004, Vidas rotas. Crímenes contra mujeres en situaciones de conflicto, Madrid: EDAI. http://www.es.amnesty.org. Byrne, B., Marcus, R. and Powers-Stevens, T. 1995, Gender, Conflict and Development. Volume 2: Case Studies: Cambodia, Rwanda, Kosova, Somalia, Algeria, Guatemala and Eritrea, BRIDGE Report 35, Brighton: BRIDGE/Institute of Development Studies. BRIDGE, 2003, Género y conflicto armado, Canasta Básica de BRIDGE, Brighton: BRIDGE/Instituto de Estudios de Desarrollo. Cleaver, F. (ed), 2003, Masculinities Matter! Men, Gender and Development, London: Zed Books. Comins, I, La ética del cuidado: contribuciones a una transformación pacífica de los conflictos, en Feminismo/s, nº 9, 2007. Connell, R.W., 2017. Masculinities, the reduction of violence and the pursuit of peace. En The criminology of war. Routledge 2017. Canto Fornell, I. y Lucas Espinosa, R. Cómo deconstruirnos sin morir en el intento. Fundamentos de la igualdad de género. 2014 Directrices aplicables a las intervenciones contra la Violencia de Género en situaciones humanitarias, IASC, 2005.

- Unidad 1: Ibáñez, A. C., 1999, Combatientes y género: Implicaciones para la reintegración

presentación en la conferencia Género, conflicto armado y violencia política, 10-11 de junio de 1999, Banco Mundial, Washington DC. Para una versión en inglés ver Moser, C. and Clark, F. (eds), 2001, Victims, Perpetrators or Actors? Gender, Armed Conflict and Political Violence, London: Zed Books. IBARRA, M.E. (2007), Acciones colectivas de las mujeres en contra de la guerra y por la paz en Colombia. Revista Sociedad y Economía, nº 13, pp. 66-86. Ingeborg, B., Connel, R. y Eide, I 2000. Males roles, masculinities and violence: a culture a peace perspective. UNESCO publishing. https://pdfs.semanticscholar. org/4310/2eed1693252e79c0da7af58cb5aa13f49613.pdf Kumar, K. (ed), 2001, Women and Civil War: Impact, Organizations and Action, Boulder. Lynn Rienner Publishers. Maqueda, M. L., 2005, La violencia de género, concepto y ámbito. http://criminet.ugr.es/recpc/08/recpc08-02.pdf Martinez Guzmán, V. y París Albert, S., 2012, Transformación pacífica de conflictos y perspectiva de género. Del miedo a la diferencia al reconocimiento de la otra pp. 2. Módulo 6, asignatura 26, Master en Igualdad y Género en el ámbito público y privado. Mazurana, D. y McKay, S., 2001, Niños soldados: ¿Y las niñas?, The Bulletin of Atomic Scientists Vol 57 No 5: 30-35. www.thebulletin.org/spanish/anteriores/2001/so01mazurana.html

- Unidad 2: Cavalcanti de Albuquerque Duarte Mariz-Nobrega, M. L. Asignatura II.1 Introducción al sistema internacional de la Mujer: Naciones Unidas y los Mecanismos Interamericanos de Protección. PP, 9,10,11

- Unidad 3: Amnistía Internacional (2004), Vidas rotas. Crímenes contra mujeres en situaciones de conflicto. Madrid: EDAI. Puede consultarse en http://www.es.amnesty.org. Cavalcanti de Albuquerque Duarte Mariz-Nobrega, M. L. Asignatura II.1 Introducción al sistema internacional de la Mujer: Naciones Unidas y los Mecanismos Interamericanos de Protección.PP, 9, 10,11 Directrices aplicables a las intervenciones contra la Violencia de Género en situaciones humanitarias, IASC, 2005 http://gbvaor.net/wp-content/upload/sites/3/2012/10/Guidelines-for-Gender-based-Violencie-Interventions-in-Humanitarian-Settings-IASC-2005-SPANISH.pdf Manual de Trabajo Interinstitucional sobre Salud Sexual y Reproductiva en Escenarios Humanitarios IASC, Revisión 2010 Mujeres, niñas, niños y hombre, igualdad de oportunidades para necesidades diferentes, IASC, 2008. Violencia sexual y por motivos de género en contra de personas refugiadas, retornadas, desplazadas e internas, Alto Comisionado de las Naciones Unidas para las y los refugiados, 2003

- Unidad 4: Corzo, V. E. y Corzo, E. E., 2014 El lugar del género en la Corte Penal Internacional. David, E. (1999), Principes de droit des conflits armés, Bruylant, Bruselas. Roberts, a. (1999), El papel de las cuestiones humanitarias en la política internacional en los años noventa, en Unidad de Estudios Humanitarios, Los desafíos de la acción humanitaria, Icaria, Barcelona, pp. 31-70. Tojo, L., Elizalde, P. y Taboada F. . Herramientas para la protección de derechos humanos. Sumarios de jurisprudencia. Violencia de género. CEJIL.2011 Zorrilla, M. La Corte penal internacional ante el crimen de violencia sexual Instituto de Derechos Humanos. Universidad de Deusto.Bilbao, 2005.

- Unidad 5: División para el Adelanto de la Mujer del Departamento de Asuntos Económicos y Sociales, Naciones Unidas. Manual de legislación sobre la violencia contra la mujer. Nueva York, 2010 Gallego Sánchez, Gema. La violencia contra la mujer en la Unión Europea. La Directiva 2011/99/UE: la Orden Europea de Protección. 2012. http://www.elderecho.com/penal/Union-Europea-Directiva-Orden-Proteccion_11_380680006.html Organización de los Estados

Americanos y Consejo de Europa. Herramientas Regionales De Lucha Contra La Violencia Hacia Las Mujeres: La Convención de Belém do Pará y el Convenio de Estambul. Febrero 2014.
Unión Europea. Violencia de género contra las mujeres. Una encuesta a escala de la UE, Resumen. http://fra. Europa.eu/sites/default/files/fra-2014-vaw-survey-factsheet-es.pdf Unión Europea. Violencia de género contra las mujeres: una encuesta a escala de la UE. Informe técnico (Violence against women: An EU-wide survey. Technical report) http://fra.europa. eu/en/publication/2014/ vaw-survey-technical-report. Unión Europea. Violencia de género contra las mujeres: una encuesta a escala de la UE. Principales resultados y conclusiones de la encuesta (Violence against women: an EU-wide survey. Main results